

Valtakunnallisen kasvatusalan valintayhteistyöverkoston (VAKAVA) kirjallinen koe

ti 8.5.2012
Kysymysvihko

Nimi: _____

Henkilötunnus: _____

Kysymykset

I OSA

Tässä osassa vastaamatta jättäminen tulkitaan vääräksi vastaukseksi, jolloin myös vastaamatta jättämisestä saa miinus pisteitä.

Tehtävien 1–2 kussakin kohdassa oikeasta vastauksesta saa +1 pistettä, väärästä vastauksesta ja vastaamatta jättämisestä -1/6 pistettä.

1. Erno Lehtinen esittelee artikkelissaan tietotekniikan opetuskäytön utopiat. Mihin utopiaan kukin seuraavista kuvauksista liittyy parhaiten?

- A. Väsymättömän ja yksilöllisen harjaannuttajan utopia
- B. Älykkään tutorin utopia
- C. Mikromaailmoiden utopia
- D. Multimedian utopia
- E. Virtualisoinnin utopia
- F. Yhteisöllisen oppimisen utopia
- G. Kaikkiin mainittuihin (A–F) utopioihin

Kuvaus	Utopia						
	A	B	C	D	E	F	G
a) Jokainen yksilö keksii spontaanin toimintansa kautta kaiken kulttuuriin varastoituneen tiedon.			✗				
b) Eksperttiopettajan mallittaminen.		✗					
c) Ajasta ja paikasta riippumaton opiskelu.					✗		
d) Tietotekniikan hyödyntäminen opiskelun ja opetuksen tukena.							✗
e) Sosiaalisen median käytön tukeminen.						✗	
f) 3D-mallinnus.				✗			
g) Englanninkielen epäsäännöllisten verbien harjoitus välittömän palautteen antavalla tietokoneohjelmalla.	✗						
h) Tiettyyn fyysiseen ympäristöön sitomaton koulutus.					✗		
i) Opittavan asian pilkkominen osiin.	✗						

2. Silvén ja Kouvo kirjoittavat, että lapsella tiedetään olevan syntymästä lähtien erilaisia taitoja, joiden avulla hän käsittelee tietoa maailmasta. Yhdistä taidon kehittyminen ikävaiheeseen, jolloin se artikkelin mukaan ilmenee tai on tunnistettavissa useimmilla lapsilla.

- A. Vastasyntyneenä, muutaman päivän iässä
 B. 2–3 kuukauden iässä
 C. 6 kuukauden iässä
 D. Ensimmäisen vuoden lopulla
 E. Toisen vuoden lopulla
 F. Neljänteen ikävuoteen mennessä
 G. Artikkelin perusteella ei voi sanoa

Taito	Ikävaihe						
	A	B	C	D	E	F	G
a) Kyky erottaa äiti/hoitaja vieraasta äänen tai ulkomuodon perusteella.	✗						
b) Kyky luokitella näkö- ja kuuloärsykeitä.							✗
c) Kyky seurata katseella hoitajan sormella osoittamaa kohdetta.			✗				
d) Vastavuoroisuus, esimerkiksi hymyily, elehtiminen tai ääntely reaktiona hoitajan toimintaan.		✗					
e) Orastava tietoisuus itsestä ja toisen ihmisen mielestä.		✗					
f) Kyky seurata katseella hitaasti liikkuvaa esinettä.	✗						
g) Ensimmäiset kielelliset ilmaukset erilaisille tunnetiloille.					✗		
h) Kyky havaita eroja kasvonilmeissä, ilmaista mielihyvää tai mielihäpeää.	✗						
i) Orastava kyky tehdä päätelmiä tunteiden viriämiseen johtaneista syistä.						✗	

Tehtävien 3–4 kussakin kohdassa oikeasta vastauksesta saa +1 pistettä, väärästä vastauksesta ja vastaamatta jättämisestä -1 pistettä.

Päivi Granö havaitsi, että nuorten Internetiin tallentamista kuvista löytyy tiettyjä teemoja. Tarkastele oheisia irc-gallerian kuvia.

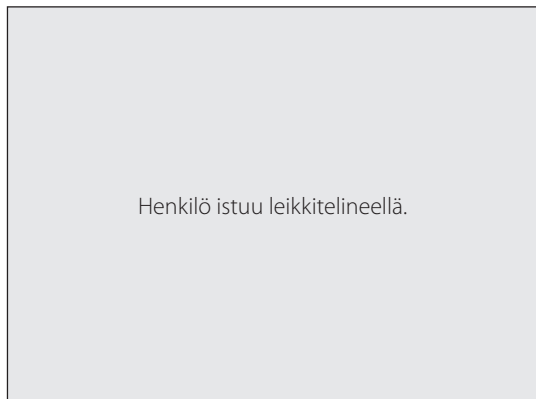
3. Mitkä seuraavista kuvista edustavat artikkelissa käsitellyjä kuvateemoja, jotka kirjoittaja valitsi lähempään tarkasteluun?

Kuvan numero	Edustaa	Ei edusta
a) 1	X	
b) 2		X
c) 3	X	
d) 4	X	
e) 5		X
f) 6	X	
g) 7	X	

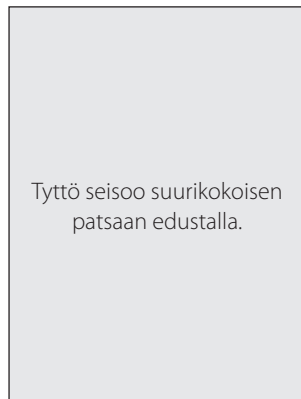
4. Mitkä seuraavista kuvista muodostavat parin artikkelissa esitettyjen irc-gallerian kuvaryhmittelyjen perusteella?

Kuvapari	Kyllä	Ei
a) 3 & 4, koska niissä viitataan lähtemiseen.	X	
b) 2 & 6, koska niissä rikotaan rajoja.		X
c) 1 & 7, koska ne kuvaavat paikan valloitusta.	X	
d) 1 & 7, koska kuvauspaikat voivat sallia yhdessäolon ilman aikuisten valvontaa.	X	
e) 5 & 6, koska ne kertovat luontosuhteesta.		X
f) 1 & 2, koska niissä ollaan ns. ”kolmannessa tilassa”.		X
g) 3 & 7, koska kuvat muodostavat yhdessä sarjakuvamaisen tarinan.		X

Tekijänoikeudellisista syistä VAKAVA-verkosto ei julkaise tehtävässä olleita kuvia Internetissä.

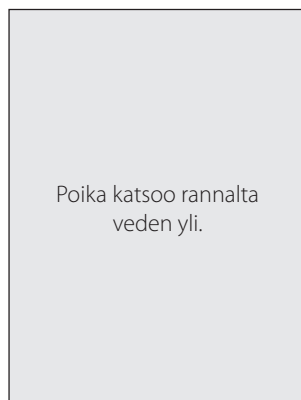
Kuva 1

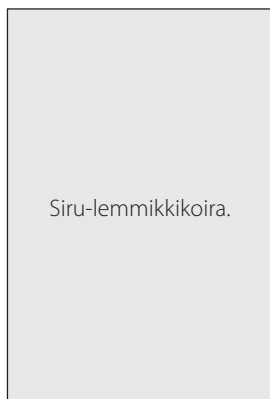
Kuva 2

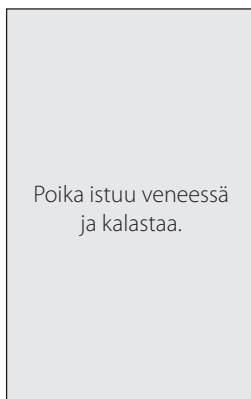
Kuva 3

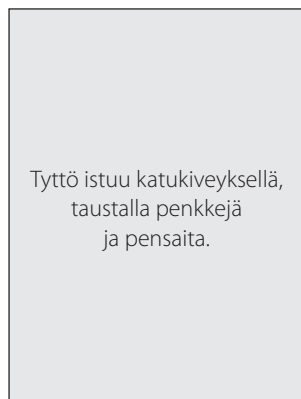
Kuva 4

Kuva 5

Kuva 6

Kuva 7

Tehtävän 5 kussakin kohdassa oikeasta vastauksesta saa +1 pistettä, väärästä vastauksesta ja vastaamatta jättämisestä -1 pistettä. Tehtävissä 6-7 oikeasta vastauksesta saa +1 pistettä, väärästä vastauksesta ja vastaamatta jättämisestä -1/3 pistettä.

Jyrki Hilpelä kirjoittaa artikkelissaan uusliberalistisesta koulutuspolitiikasta.

5. Mitkä seuraavista väitteistä ovat uusliberalistisen ajattelun mukaisia?

Väite	Oikein	Väärin
a) Ihmisen tietämys on puutteellista.	X	
b) Asiat ovat liian monimutkaisia suunniteltavaksi.	X	
c) Yhteiskuntaa voidaan rationaalisesti ohjata.		X
d) Onnen arviointiin on olemassa mittapuut.		X
e) Markkinoilla on arvotajunta.		X
f) Itsejärjestyvä sopeutuminen.	X	

6. Mikä alla olevista vaihtoehtoista sopii samaan ajattelutapaan kuin onnen objektiiviset ehdot, tasa-arvo ja kvasimarkkinat?

- a) Uuden ihmisen luominen
- b) Itsejärjestyminen
- c) Järjen käyttö
- d) Panos-tuotossuhde

7. Vapaa tutkimus ja autonomia ovat samankaltainen pari kuin koulutuksen resurssien uudelleen kohdentaminen ja

- a) yliopiston käyttäytyminen yrityksen tapaan.
- b) arvokeskustelujen käyminen.
- c) tulosjohtaminen.
- d) päätöksen teon hajauttaminen.

Tehtävän 8 kussakin kohdassa oikeasta vastauksesta saa +1,5 pistettä, väärästä vastauksesta ja vastaamatta jättämisestä -1/2 pistettä.

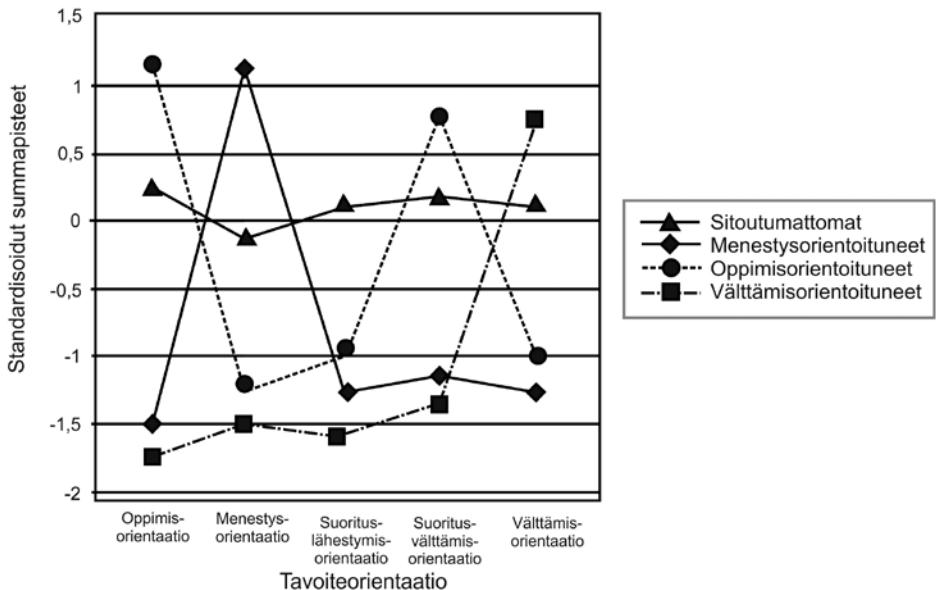
8. Aunion, Hannula-Sormusen ja Räsänen artikkelissa esitellään erilaisia tilanteita ja merkityksiä, joissa käytetään luonnollisia lukuja. Yhdistä esimerkit oikeisiin merkityksiin.

- A. Kardinaalimerkitys
- B. Ordinaalimerkitys
- C. Jatkuva määrä
- D. Lukujonoympäristö
- E. Lyhenne, tunnus, symboli

Esimerkki	Merkitys				
	A	B	C	D	E
a) talojen numerot kaduilla		✗			
b) Lapsi laskee lukuja luettelemalla lelujensa yhteismäärän.	✗				
c) Lapsi laskee säästöpossusta, kuinka monta kolikkoa hänellä on yhteensä.	✗				
d) asunnon pinta-ala			✗		
e) jalkapallojoukkueen pelinumerot					✗
f) Lapsi harjoittelee luettelemaan parillisia lukuja (2,4,6,8 jne.).				✗	
g) lottorivi					✗
h) kirjan sivunumerot		✗			

Tehtävän 9 kussakin kohdassa oikeasta vastauksesta saa +1,5 pistettä, väärästä vastauksesta ja vaa-
taamatta jättämisestä -1,5 pistettä.

9. Tuominen-Soinin ym. artikkelissa kuvataan 9-luokkalaisten ja lukion op-
pilaiden tavoiteorientaatioprofileja janadiagrammilla. Oletetaan, että toisessa
samantapaisessa tutkimuksessa on saatu aineisto, josta voidaan piirtää kuvion 1
janadiagrammi. Mitkä seuraavalla sivulla esitetyistä kuvauksista sopivat yhteen
kuvion 1 antaman tiedon kanssa?

Kuvio 1. Tutkittavien tavoiteorientaatioprofiilit.

Kuvaus	Sopii	Ei sovi
a) Välttämisorientoituneiden ryhmässä korostuu vain yksi tavoiteorientaatioista. Heikoimmat tavoiteorientaatiot löytyvät myös välttämisorientoituneiden ryhmästä.	✗	
b) Välttämisorientoituneiden ryhmässä pelätään epäonnistumista toisten silmissä kaikkein voimakkaimmin. Oppimisorientoituneiden ryhmässä ei pidetä tärkeänä sitä, miltä näyttää toisten silmissä.		✗
c) Sitoutumattomien ryhmässä mikään tavoiteorientaatio ei nouse selvästi esille. Menestysorientoituneiden ryhmässä korostuu vain pyrkimys opintomenestykseen.	✗	
d) Sitoutumattomien ryhmässä oppimisorientaatio on selvästi muita orientaatioita voimakkaampi. Heidän ryhmässään on myös eniten vaihtelua eri tavoiteorientaatioiden voimakkuuden välillä.		✗
e) Oppimisorientoituneiden ryhmässä tavoiteorientaatioiden voimakkuus vaihtelee suuresti. Sitoutumattomien ryhmässä tavoiteorientaatioiden voimakkuuden vaihtelu on vähäistä.	✗	
f) Oppimisorientoituneiden ryhmässä tavoiteorientaatiot eivät ajallisesti ole kovin pysyviä. Välttämisorientoituneilla kaikki tavoiteorientaatiot ovat keskivahvoja.		✗
g) Oppimisorientoituneille tärkeää on oppiminen, mutta myös se, että he pyrkivät välttämään epäonnistumista toisten silmissä. Menestysorientoituneille menestysorientaatio on ylivoimaisesti voimakkain.	✗	
h) Mitä enemmän yksilön menestysorientaatio kasvaa, sitä alemmaksi painuu hänen muiden tavoiteorientaatioidensa taso.		✗

Tehtävän 10 kussakin kohdassa oikeasta vastauksesta saa +2 pistettä, väärästä vastauksesta ja vastaamatta jättämisestä -0,5 pistettä.

10. Timo Purjo käsittelee artikkelissaan nuoren väkivaltaisuutta tuoden esille, että kasvatuksen ja aivotutkimuksen näkökulmat ovat usein vastakkaisia. Yhdistä taulukon vasta-argumentti siihen väkivaltaisuutta käsittelevään väitteeseen, jolle se on vastakkainen. Katso seuraava esimerkki:

Esimerkkiväite:

Väkivallan määritelmä on rajattava rikoslain määrittelyjen mukaan siten, että väkivalta on henkeä ja terveyttä koskeva rikos.

Vasta-argumentti esimerkkiväitteelle:

Väkivalta on määriteltävä siten, että se kattaa kaikki arkielämän tyyppilliset väkivallanteot. Teko on väkivaltaa, jos teon tarkoituksena on vahingoittaa toista osapuolta henkisesti tai fyysisesti tai rajoittaa toisen vapautta.

Väite

- A. Ratkaiseva osa väkivaltaisuuden syistä löytyy biologiasta ja aivojen toimintahäiriöistä. Osa nuorista on jo syntyyän perinnöllisesti aggressiivisempia, ja tämä johtaa väijäämättä väkivaltatekoihin.
- B. Väkivaltaisuus periytyy sosiaalisesti perheen kautta isältä pojalle. Haavoittuneita kasvattajia riittää omine traumoineen. He eivät jaksa kuunnella lapsia ja heidän murheitaan eivätkä jaksa olla apuna.
- C. Nuoren väkivaltakäyttäytymiseen tehoavassa kasvatuksessa on olennaista se, että se on selkeää ja rangaistusseurauksista kertovaa valistusta. Tämä on tuloksellisin keino, jolla kasvatusta voi vaikuttaa jo oireilevien nuorten väkivaltakäyttäytymiseen.
- D. Nuoren väkivaltaisuus on aina häiriintynyttä käytöstä. Toistuva väkivaltaisuus merkitsee pysyvää toimintataipumusta.
- E. Neurotieteiden kehitys on merkinnyt sitä, että tiedämme enemmän väistämättömistä aivojen toimintahäiriöiden ja käyttäytymisen yhteyksistä. Näin ollen parhaiten ehkäisemme nuoren väkivaltakäyttäytymistä fysikaalis-kemiallisin menetelmin.

Vasta-argumentti	Väite				
	A	B	C	D	E
a) Nuoren väkivaltakäyttäytyminen syntyy tilannetekijöistä ja myös samaistumisen tarpeesta kasvuympäristön ja kavereiden arvoihin ja toimintatapoihin.				X	
b) Yksilön aivot ja keho ovat jatkuvassa vuorovaikutuksessa ulkoisen maailman kanssa. Tajunnallisuutta ja väkivaltaista käyttäytymistä ei voi typistää aivotapahtumiksi ja biologiaksi.	X				
c) Vaikutettaessa nuoren väkivaltakäyttäytymiseen kasvatuksellisin keinoin on tärkeää keskustella nuoren kanssa. Tällöin pyritään siihen, että nuori ottaa vastuun omasta osuudestaan sekä pohtii toimintaansa sosiaalisissa tilanteissa ja aggressiivisuuden hallinnan taitojaan.			X		
d) Elämäntaidollisella kasvatuksella on tärkeä merkitys väkivaltakäyttäytymiseen vaikuttajana. Tällöin otetaan huomioon nuoren elämäntilanne ja sen rakennetekijät, nuoren siihenastinen persoonallinen kehitys sekä nuoren tilanteille ja asioille antamat merkitykset.					X
e) Artikkelin perusteella ei voida esittää vasta-argumenttia.		X			

II OSA

Tässä osassa vastaamatta jättämisestä saa 0 pistettä.

Tehtävät 11–16 ovat Purjon artikkelista *Tarvitaanko kasvatusta vai onko nuorten väkivaltaisuus ennustettavissa aivoista?*

Tehtävien 11–13 kussakin kohdassa oikeasta vastauksesta saa +1 pistettä, väärästä vastauksesta -1 pistettä ja vastaamatta jättämisestä 0 pistettä.

11. Onko väite artikkelin mukaan oikein vai väärin?

Väite	Oikein	Väärin
a) Mentaalinen tila merkitsee yleensä sitä, että ihminen suuntautuu kehollisen olemuksen ulkopuoliseen kohteeseen.	X	
b) Jopa yhdeksällätoista prosentilla murrosikäisistä pojista arvioidaan olevan käytöshäiriöitä.		X
c) Väkivallan neutralisointipyrkimykset tekevät moraalिसääntöjen noudattamatta jättämisestä hyväksyttävää.	X	

12. Mitkä seuraavista ovat nuorisoväkivallan etiologian piirteitä?

Väite	Oikein	Väärin
a) Väkivaltariskiin liittyy aina biologisia löydöksiä ja moniongelmainen perhetausta.		X
b) Nuoruusiän väkivaltakäytös on pysyvää ja nuoruusiässä tehdyillä arvioinneilla on vahva ennustekyky.		X
c) Vaikka nuoren valinnanvapaus riippuu hänen varhaisten kokemustensa laadusta, silti nuorella on mahdollisuus parantaa tapansa jossain elämänsä käännekohtassa.	X	
d) On helppoa havaita ero normaalin iänmukaisen kehityksen ja häiriintyneen kehityksen välillä.		X
e) Jos nuoren rikoskäyttäytyminen on alkanut lapsuudessa ja jatkunut läpi nuoruuden, tämä ennakoii aikuisuuteen jatkuvaa antisosiaalisuutta.	X	

13. Mitkä seuraavista aivojen ja tajunnallisuuden suhteeseen liittyvistä väitteistä ovat Purjon ajatusten mukaisia?

Väite	Oikein	Väärin
a) Yksilölle tai yhteiskunnalle ongelmia aiheuttavat ilmiöt eivät ole redusoitavissa erilaisiin geeni- tai aivo-poikkeamiin tai aivojen häiriötiloihin.	X	
b) Kasvatustoiminta on nähtävä omana autonomisena alueena ja se on pidettävä erillään aivotutkimuksesta ja neurotieteistä.		X
c) Tajunnallisuus ja aivotoiminta on nähtävä rinnakkaisina ilmiöinä siten, että vain aineelliset prosessit ovat kausaalisia.		X
d) Aivotutkimuksen eteneminen tulee poistamaan tajunnallisuuden ja merkitysisältöjen tutkimisen tarpeen.		X

Tehtävissä 14–15 oikeasta vastauksesta saa +1 pistettä, väärästä vastauksesta -1/3 pistettä ja vastaamatta jättämisestä 0 pistettä. Huom. Tehtävissä vain yksi oikea vastaus.

14. Mikä seuraavista suuntauksista etsii artikkelin mukaan väkivallan syitä geneeistä?

- a) geeniorientoitunut etiologia
- b) materialistinen kausaalisuhde
- c) sosiobiologistinen suuntaus
- d) geeniperäinen reduktionismi

15. Väkivallan relativistinen määritelmä on sellainen, joka

- a) rajautuu rikoslain 21 luvun mukaiseksi.
- b) kattaa kaikki arkielämän tyypilliset väkivallanteot sekä väkivallan vuorovaikutuksellisuuden ja tilannekohtaisuuden.
- c) painottaa väkivallan tekijän päämääriä ja oikeutusta väkivallalle.
- d) jättää huomiotta väkivallan kulttuurisidonnaisuuden ja kullekin kulttuurille ominaiset arvot, asenteet ja toimintatavat.

Tehtävän 16 kussakin kohdassa oikeasta vastauksesta saa +1 pistettä, väärästä vastauksesta -1/2 pistettä ja vastaamatta jättämisestä 0 pistettä.

16. Yhdistä puheenvuoro sitä kuvaavaan käsitteeseen.

Käsite

- A. Situationaalinen säätöpiiri
- B. Elämäntaidollinen kasvatus
- C. Reduktionistinen näkemys

Puheenvuoro	Käsite		
	A	B	C
a) Neurotieteellisillä menetelmillä voidaan arvioida nuoren hermoston poikkeavuuksia, selittää hänen käyttäytymistään ja tehdä ennusteita nuoren tulevasta elämäntilasta.			X
b) Joskus pienikin tapahtuma voi olla merkittävä nuoren kannalta ja näkyä hermoston toiminnassa sekä muuttaa hänen elämänsä suuntaa.	X		
c) Nuorista löytyy itsestään voimavaroja ja selviytymisen taitoja, jos he saavat mahdollisuuksia pysähtyä ja ymmärtää itseään paremmin ja oppia uusia tilanteiden hallintakeinoja.		X	
d) Nuoren kehityksessä kaikki vaikuttaa kaikkeen. Joskus ratkaisun avain voi löytyä elämäntilanteesta, joskus nuoren ajattelutavoista, joskus kehon muutoksista.	X		
e) Jotta väkivaltaisesti käyttäytyvää nuorta voidaan auttaa, on löydettävä ongelmaan vaikuttavat aivotilat tai ruumiintilat.			X

Tehtävät 17–23 ovat Aunion, Hannula-Sormusen ja Räsänen artikkelista *Matemaattisten taitojen varhaiskehitys*.

Tehtävien 17–21 kussakin kohdassa oikeasta vastauksesta saa +1 pistettä, väärästä vastauksesta -1 pistettä ja vastaamatta jättämisestä 0 pistettä.

17. Onko väite artikkelin mukaan oikein vai väärin?

Väite	Oikein	Väärin
a) Lukujonotaitojen edistynein vaihe on saavutettu, kun lapsi osaa hyödyntää laskemista lukumäärän selvittämisessä.		✗
b) Lukujonotaitojen kehitys näkyy yhteenlaskujen ratkaisukeinojen monipuolistumisena.	✗	
c) On mahdollista ymmärtää yksi yhteen -suhde käsitteellisesti ennen kuin on riittävät lukujonotaidot sen määrittämiseen.	✗	
d) Varhaiskasvatus- ja esikouluympäristön matematisoinnilla tarkoitetaan sitä, että lapsille opetetaan järjestelmällisesti matematiikkaa käyttämällä tarkoitukseen suunniteltua oppimateriaalia.		✗

18. Primaareja matemaattisia taitoja voidaan määritellä tutkimalla

Väite	Oikein	Väärin
a) laskutaidon kulttuurista kehitystä.	✗	
b) ihmiselle läheisten eläinlajien taitoja.	✗	
c) lukujonotaitojen kehittymistä.		✗
d) aivojen matematiikkaan suuntautuneita taitoalueita.		✗

19. Lukumäärän hahmottaminen jakaantuu seuraaviin prosesseihin:

Väite	Oikein	Väärin
a) suhteellinen hahmottaminen	X	
b) yksi yhteen -vastaavuuden ymmärtäminen		X
c) pienten lukumäärien tarkka hahmottaminen	X	
d) lukujen luettelemisen hallitseminen		X

20. Mitkä tekijät ennustavat lasten matemaattisten taitojen kehittymistä?

Väite	Oikein	Väärin
a) vanhemman ja lapsen välinen vuorovaikutus	X	
b) somato-sensoriset kyvyt	X	
c) hahmotustehtävien tekeminen		X
d) lapsen tarkkaavaisuuden suuntautuminen	X	

21. Lapsen spontaani suuntautuminen lukumäärien havaitsemiseen

Väite	Oikein	Väärin
a) on varsin pysyvä ominaisuus, joka voidaan todeta alle kouluikäisillä.	X	
b) kypsyy iän myötä.		X
c) on kehittynyt kaikille viimeistään esikoulun alkuun mennessä.		X
d) on yhteydessä lasten matemaattisen osaamisen kehittymiseen.	X	

Tehtävissä 22–23 oikeasta vastauksesta saa +1 pistettä, väärästä vastauksesta -1/3 pistettä ja vastaamatta jättämisestä 0 pistettä. Huom. Tehtävissä vain yksi oikea vastaus.

22. Biologisesti sekundaarit laskemistaidot

- a) kehittyvät itsestään primaarien taitojen pohjalta.
- b) vaativat yhden taidon keskittyntä käyttämistä kerrallaan.
- c) edellyttävät kielen hyödyntämistä.
- d) ovat edellytyksenä lukumäärien tarkkaan havainnointiin.

23. Kulttuurien väliset erot matematiikan osaamisessa johtuvat ainakin

- a) eri maiden erilaisista kymmenjärjestelmistä.
- b) päiväkodin ja koululaitoksen opetustavoitteiden keskinäisestä erilaisuudesta.
- c) erilaisista arviointikäytänteistä.
- d) erilaisista lukujen kielellisistä esitystavoista.

Tehtävät 24–30 ovat Tuominen-Soinin, Salmela-Aron ja Markku Niemivirran artikkelista *Ajallinen pysyvyys ja sukupuolierot nuorten opiskelumotivaatiossa.*

Tehtävien 24–26 kussakin kohdassa oikeasta vastauksesta saa +1 pistettä, väärästä vastauksesta -1 pistettä ja vastaamatta jättämisestä 0 pistettä.

24. Onko väite artikkelin mukaan oikein vai väärin?

Väite	Oikein	Väärin
a) Pojilla välttämisorientaatio vaihtuu iän karttuessa usein oppimisorientaatioon.		X
b) Yhdeksännellä luokalla tytöt ja pojat sijoittuvat hyvin epätasaisesti tavoiteorientaatioryhmiin, mutta lukiossa erot tasoittuvat.		X

25. Mitkä seuraavista väitteistä pätevät tähän mennessä tehtyyn tavoiteorientaatiotutkimukseen?

Väite	Oikein	Väärin
a) Tavoiteorientaatiota ei ole juuri lainkaan tutkittu yksilökeskeisestä näkökulmasta.		X
b) Tavoiteorientaatioiden pysyvyyttä koskevassa tutkimuksessa on käsitteellistä ristiriitaisuutta.	X	
c) Tutkimus ei tarjoa selkeää kuvaa sukupuolieroista tavoiteorientaatioissa.	X	
d) Tavoiteorientaatioiden ei ole havaittu vaihtelevan luokkaympäristön mukaan.		X

26. Mitkä seuraavista tavoiteorientaatiota kuvaavista väitteistä pitävät paikkansa?

Väite	Oikein	Väärin
a) Tavoiteorientaatiot kuvastavat opiskelijan suuntautumista oppimiseen.	X	
b) Tavoiteorientaatiot kuvaavat sitä, minkälaisia opiskelun lopputuloksia opiskelija suosii.	X	
c) Tavoiteorientaatiot kuvastavat opettajan ja opiskelijan rooleja opetustilanteissa.		X
d) Tavoiteorientaatiot muuttuvat tyypillisesti paljon.		X

Tehtävissä 27–28 oikeasta vastauksesta saa +1 pistettä, väärästä vastauksesta -1/3 pistettä ja vastaamatta jättämisestä 0 pistettä. Huom. Tehtävissä vain yksi oikea vastaus.

27. Mikä seuraavista väitteistä sopii yhteen Tuominen-Soinin ym. tutkimuksen tulosten kanssa?

- a) Koulussa on monin eri tavoin motivoituneita poikaoppilaita, tytöillä taas motivaatio ei juuri vaihtele.
- b) Välttämisorientaatiossa on sukupuolieroja.
- c) Motivationaalisessa profiilissa oli seurannan aikana paljon yksilöllisiä muutoksia ääripäästä toiseen.
- d) Motivationaalisen profiilin yksilöllisiä muutoksia ei toistaiseksi ole kyetty selittämään.

28. Aikaisemman tutkimuksen perusteella tavoiteorientaatioiden ja sukupuolen yhteydestä voidaan sanoa, että

- a) huolimatta käsitteellisistä ja menetelmällisistä eroista tutkimusten välillä, sukupuolierot näyttävät olevan yleensä samanlaisia.
- b) välttämisorientaatio on yhtä yleinen molemmilla sukupuolilla.
- c) tytöillä oppimisorientaatio on hieman poikia tyypillisempää.
- d) tähän mennessä saatu tutkimusnäyttö ei riitä, että tavoiteorientaatiossa voitaisiin sanoa esiintyvän sukupuolieroja.

Tehtävän 29 kussakin kohdassa oikeasta vastauksesta saa +1 pistettä, väärästä vastauksesta -1/4 pistettä ja vastaamatta jättämisestä 0 pistettä.

29. Yhdistä tavoiteorientaatiot ja sitaatit:

- A. Suoritus-lähestymisorientaatio
- B. Suoritus-välttämisorientaatio
- C. Menestysorientaatio
- D. Oppimisorientaatio
- E. Välttämisorientaatio

Sitaatti	Tavoiteorientaatio				
	A	B	C	D	E
a) ”Ei riitä, että olen parempi kuin luokkatoverini. Haluan olla niin hyvä kuin mahdollista.”			✗		
b) ”Haluan, että kaikki näkevät kykyni ja lahjani. Yritän aina saada koulussa parempia arvosanoja kuin luokkatoverini.”	✗				
c) ”Kun saan paremman arvosanan kuin kukaan muu, olen saavuttanut sen, mitä haluan.”	✗				
d) ”Teen vain sen verran työtä koulun eteen, että juuri ja juuri pääsen kursseista läpi.”					✗
e) ”Teen paljon työtä sen eteen, että toiset eivät huomaisi, etten ymmärrä jotain asiaa.”		✗			

Tehtävän 30 kussakin kohdassa oikeasta vastauksesta saa +1 pistettä, väärästä vastauksesta -1/2 pistettä ja vastaamatta jättämisestä 0 pistettä.

30. Tuominen-Soinin ym. mukaan tavoiteorientaatioiden perusteella voidaan jossain määrin ennustaa koulumenestystä. Alla on kuvattu kolme oppilastyyp-
piä. Valitse kunkin oppilastyypin kohdalla, onko hänen ennustettu koulumenes-
tyksensä hyvä vai huono.

A. Hyvä

B. Huono

C. Artikkelin perusteella ei voi sanoa

Oppilastyyppi	Ennustettu koulumenestys		
	A	B	C
a) Nauttii oppimisesta. Pyrkii hallitsemaan tietoa ja ymmärtämään asioita. Ei välttämättä pyri kilpailemaan toisen kanssa koulumenestyksestä.	✗		
b) On oppimisessaan riippuvainen opettajasta tai jostain toisesta auktoriteetista. Mukautuu sääntöihin ja sosiaaliseen paineeseen.			✗
c) Pyrkii välttämään epäonnistumisia, erityisesti sellaisia, joista toiset saavat tietää. Pyrkii kokeisiin valmistuessaan usein opettelemaan asioita ulkoa.		✗	
d) Nousee helposti luokan johtajan asemaan. Käyttää oppimisessaan hyväksi muiden apua, jos se on mahdollista.			✗
e) Pitää koulumenestystä tärkeänä. Kokee joskus stressiä koulunkäynnin takia. Voi kokea emotionaalista väsymystä koulussa.	✗		

Tehtävät 31–34 ovat Hilpelän artikkelista *Järjen epäilyä ja suunnittelemattomuuden ylistystä?* – ekskursio uusliberalistiseen koulutuspolitiikkaan.

Tehtävien 31–33 kussakin kohdassa oikeasta vastauksesta saa +1 pistettä, väärästä vastauksesta -1 pistettä ja vastaamatta jättämisestä 0 pistettä.

31. Onko väite artikkelin mukaan oikein vai väärin?

Väite	Oikein	Väärin
a) Uusliberalistisen ajattelutavan mukaan markkinat ovat kulttuurievoluution tulos.	✗	
b) von Hayekin mukaan moraalin nimissä voidaan puuttua markkinoiden toimintaan.		✗

32. Mitkä seuraavista ovat uusliberalistisen koulutuspolitiikan vaikutuksia?

Väite	Oikein	Väärin
a) Markkinaistaminen on rohkaissut moninaistamaan opetussuunnitelmia.		✗
b) Markkinaistaminen on vähentänyt kouluorganisaatioiden moninaisuutta.	✗	
c) Markkinat vahvistavat koulutuksen valtavirtaistumista.	✗	
d) Koulujen välinen kilpailu lisää pedagogista kehittämistyötä.		✗

33. Mitkä seuraavista ovat välinearvoja?

Väite	Oikein	Väärin
a) hyvyys		X
b) tehokkuus	X	
c) vaurastuminen	X	
d) välittäminen		X
e) yksilön ainutkertaisuus		X
f) vapaus		X

Tehtävän 34 kussakin kohdassa oikeasta vastauksesta saa +1 pistettä, väärästä vastauksesta -1/2 pistettä ja vastaamatta jättämisestä 0 pistettä.

34. Mandariinit-romaanissa kuvataan hyvinvointivaltiota puolustavan psykiatrin ja hänen uusliberaalien amerikkalaisten ystäviensä keskustelua. Kumman osapuolen ajatuksia seuraavat väitteet mukailevat?

- A. Psykiatri
- B. Ystävät
- C. Ei kummankaan mukaista

Väite	Osapuoli		
	A	B	C
a) Intiaanien elämää ei voi arvioida läntisten mittapuiden mukaan.		X	
b) Herra auttaa sitä, joka on työteliäs.			X
c) Hyvä elämä perustuu tiettyjen välttämättömyyksien toteutumiseen.	X		
d) Onnen kokeminen on subjektiivista.		X	
e) Ihminen on itse vastuussa asioistaan.		X	

Tehtävät 35–40 ovat Lehtisen artikkelista *Teknologian kehitys ja oppimisen utopiat*.

Tehtävien 35–37 kussakin kohdassa oikeasta vastauksesta saa +1 pistettä, väärästä vastauksesta -1 pistettä ja vastaamatta jättämisestä 0 pistettä.

35. Onko väite artikkelin mukaan oikein vai väärin?

Väite	Oikein	Väärin
a) Teknologisesti toteutetun älykkään tutorin avulla on mahdollista opiskella vaativia asiantuntijasuurituk-sia.	✗	
b) Kognitiivisten prosessien yksityiskohtiin ulottuva tutkimus on tuonut esiin oppimisympäristöjen virtu-alisoinnin aiheuttaman kognitiivisen kuormituksen.		✗

**36. Richard Mayer on tutkimusryhmineen kehittänyt multimediaoppimis-
ympäristöjä kuvaavan teorian. Tämän teorian keskeisiä oletuksia ovat:**

Väite	Oikein	Väärin
a) Yksilön motivoituminen riippuu teknologisen oppi-misympäristön saavutettavuudesta.		✗
b) Merkityksellistä oppimista tapahtuu silloin, kun op-pija kykenee liittämään erilaiset kuvalliset ja sanalli-set mallit aikaisempaan tietoonsa.	✗	
c) Ihmisen tiedonkäsittelykyvyssä on rajoituksia, jotka pitää ottaa huomioon opetuksessa ja opiskelussa.	✗	
d) Ihminen käsittelee tietoa ensisijaisesti aistillisesti ja kokonaisvaltaisesti.		✗

37. Erno Lehtisen mukaan oppija pitää saada aktiiviseksi toimijaksi, joka

Väite	Oikein	Väärin
a) vastaanottaa uutta tietoa.		✗
b) antaa asioille merkityksiä.	✗	
c) oppii kyseenalaistamaan teknologian merkityksen.		✗
d) oppii ratkomaan ongelmia.	✗	

Tehtävissä 38–40 oikeasta vastauksesta saa +1 pistettä, väärästä vastauksesta -1/3 pistettä ja vastaamatta jättämisestä 0 pistettä. Huom. Tehtävissä vain yksi oikea vastaus.

38. Yhteisöllinen oppiminen tietoverkkojen avulla

- a) on todettu monissa tutkimuksissa perinteisiä oppimistapoja tehokkaammaksi.
- b) edellyttää monien ehtojen täyttymistä ollakseen tehokasta.
- c) johtaa usein yksilön tietoaineksen vinoutumiseen.
- d) on todettu joustavaksi ja tehokkaaksi CSCL-ympäristössä.

39. Oppimistutkimuksen perinteisiin kuuluu

- a) yleisesti hyväksytty oppimisen perusteoria.
- b) koulukuntien keskinäinen tiivis yhteydenpito.
- c) erilaisten lähestymistapojen erillisyys.
- d) vakiintunut käsitys tehokkaan opetuksen lainalaisuuksista.

40. Tietotekniikan opetusikäytön historiaan kuuluva *väsymättömän ja yksilöllisen harjaannuttajan utopia* perustui ajatukseen siitä, että

- a) vaikeatkin asiat on helppo oppia, kun ne havainnollistetaan mahdollisimman tarkasti.
- b) luokkamuotoinen opetus voidaan korvata tietokonelaboratorioilla.
- c) voidaan kehittää tietokoneohjelmia, jotka seuraavat yksilön oppimista tarkasti ja joustavasti.
- d) tietokoneiden avulla voidaan jäljitellä lapsen tutustumista ympäröivään maailmaan.

Tehtävät 41–45 ovat Silvénin ja Kouvon artikkelista *Varhainen vuorovaikutus psyykkisen kehityksen perustana*.

Tehtävien 41–43 kussakin kohdassa oikeasta vastauksesta saa +1 pistettä, väärästä vastauksesta -1 pistettä ja vastaamatta jättämisestä 0 pistettä.

41. Onko väite artikkelin mukaan oikein vai väärin?

Väite	Oikein	Väärin
a) Taito jäljitellä toisen osapuolen ilmeitä kehittyy vauvoilla hitaasti ensimmäisten elinkuukausien aikana, sillä se edellyttää eri aistielinten monimutkaista koordinaatiota.		X
b) Orastava tietoisuus itsestä rakentuu ensisijaisesti siten, että vauva kykenee älyllisellä tasolla ajatukseen tai tietoon itsestä tai toisesta huomion kohteena.		X
c) Yhteinen perimä (DNA) vastasyntyneillä ihmisvauvoilla ja simpanssin poikasilla aikaansaa sen, että ihmisvauvan käyttäytyminen muistuttaa enemmän simpanssin poikasen kuin aikuisen ihmisen käyttäytymistä.	X	
d) Psykkinen kehitys etenee pääsääntöisesti ennalta määrättyjen kehitysvaiheiden perusteella, jotka voidaan jakaa yhtäältä biologista kypsymistä ja toisaalta kasvuympäristöstä tulevia vaikutteita kuvaaviin vaiheisiin.		X

42. Mitkä seuraavista tekijöistä vaarantavat useiden lasten suotuisan psyykkisen ja/tai fyysisen kehityksen?

Väite	Oikein	Väärin
a) Varhain alkanut kodin ulkopuolinen hoiva.		X
b) Lapsen vaativa temperamentti siinä tapauksessa että hoitajalla on liian vähän lähipiirin tukea saatavilla.	X	
c) Lapsen hoivan jakaantuminen biologisten vanhempien lisäksi sukulaisille ja muulle lähiyhteisölle.		X
d) Hyvinvoinnin epätasainen jakautuminen maailmassa.	X	

43. Vanhemman ja lapsen välisen kiintymyksen laatua säätelee

Väite	Oikein	Väärin
a) vanhempien koulutus ja tulotaso.	X	
b) kulttuurinen kasvuympäristö.	X	
c) kasvuympäristön ja geneettisten tekijöiden yhteisvaikutus.	X	
d) se, onko lapsi biologinen vai adoptoitu.		X

Tehtävissä 44–45 oikeasta vastauksesta saa +1 pistettä, väärästä vastauksesta -1/3 pistettä ja vastaamatta jättämisestä 0 pistettä. Huom. Tehtävissä vain yksi oikea vastaus.

44. Kiintymyssuhteen laatua tutkitaan siten, että tutkimustilanteessa pieni lapsi joutuu lyhyeksi hetkeksi eroon vanhemmastaan ja kohtaa vieraan aikuisen, jonka jälkeen vanhempi palaa lapsen luo. Turvallisesti kiintynyt lapsi

- a) ei hätäänny eikä jää kaipaamaan vanhemman läheisyyttä vaan kykenee jatkamaan leikkiä ja vieraaseen ympäristöön tutustumista.
- b) hätäntyy vanhemman poistuessa ja ilmaisee sen esimerkiksi itkemällä ja seuraamalla häntä.
- c) on tottunut selviämään omin voimin tilanteissa, jotka herättävät epävarmuutta ja pelkoa.
- d) on erittäin ahdistunut joutuessaan vanhemmasta eroon eikä hyväksy vieraan aikuisen läsnäoloa.

45. Temperamentilla tarkoitetaan

- a) vauvojen luontaista taipumusta ilmentää tunteita pään, raajojen ja kehon liikkeillä.
- b) vauvojen välisiä biologisia eroja, joka ilmenevät esimerkiksi tarkkaavaisuudessa sekä tunteiden ja toiminnan kestossa ja voimakkuudessa.
- c) vauvojen kehittyviä valmiuksia reagoida fysiologisella tasolla muuttuvaan kasvu ympäristöön.
- d) vauvojen välisiä eroja taidoissa luokitella kasvu ympäristön ärsykeitä ja sopeutua niihin.

Tehtävät 46–50 ovat Granön artikkelista *Internetin kuvagallerian omakuvat nuoren rajaamana paikkana*.

Tehtävien 46–48 kussakin kohdassa oikeasta vastauksesta saa +1 pistettä, väärästä vastauksesta -1 pistettä ja vastaamatta jättämisestä 0 pistettä.

46. Onko väite artikkelin mukaan oikein vai väärin?

Väite	Oikein	Väärin
a) Omakuvat voivat esittää kuvaajan toivetta siitä, millainen tai missä hän haluaisi tulevaisuudessa olla.	✗	
b) Kuvat ovat dialogissa ympäristönsä kanssa kysymässä omaa paikkaa ja luomassa sitä.	✗	
c) Gallerian albumien kuvien nopea vaihtuvuus liittyy niihin staattisen, nykyistä nuorisokulttuuria jäsentävän elementin.		✗
d) Paikan valloituksen kuvaamista voidaan tarkastella itsetutkielmana, jonka avulla nuori pyrkii selvittämään omaa identiteettiään.		✗

47. Nuorten kuvien kuvauspaikat sijaitsevat usein marginaalituloissa. Mitkä seuraavista paikoista voivat artikkelin perusteella olla marginaalituloja?

Väite	Oikein	Väärin
a) parkkialueiden reunat	✗	
b) kirjastot		✗
c) lähiöiden rakentamattomat kulmaukset	✗	
d) hylätyt rakennukset	✗	
e) huoltoaseman kahvilat		✗
f) paikkakunnan nähtävyydet		✗
g) sorakuopat	✗	

48. Taidekasvattaja ja valokuvaaja Miina Savolainen on kehittänyt voimaannuttavaksi valokuvaamiseksi kutsumansa menetelmän. Menetelmässä lastenko-dissa varttuneet tytöt saivat kuvauttaa itsensä

Väite	Oikein	Väärin
a) valitsemisinaan paikoissa.	✗	
b) näyttämässä voimiaan ja rohkeuttaan.		✗
c) esittämässä jotakin toista.	✗	
d) arkisessa ympäristössä, mutta parhaiden kavereiden kanssa.		✗
e) oppiakseen, että median luoma kauneuskäsitys on valheellinen.		✗

Tehtävissä 49–50 oikeasta vastauksesta saa +1 pistettä, väärästä vastauksesta -1/3 pistettä ja vastaamatta jättämisestä 0 pistettä. Huom. Tehtävissä vain yksi oikea vastaus.

49. Nuoret uskaltavat tallentaa kuviaan internet-gallerioihin, koska

- a) he uskovat, että aikuisia ei kiinnosta heidän kuvansa.
- b) tutkimuksessa käsitellyt kuvagalleriat ovat suojattuja ulkopuolisilta.
- c) kuvissa ei ole henkilötunnisteita.
- d) kuvia on vähän.

50. Nuorten galleriaan tallentamat kuvat poikkeavat tavallisista perheiden näppäilykuvista, koska

- a) nuorten kuvissa paikan merkitys on keskeinen.
- b) nuorten kuvat ovat teknisesti näppäilykuvia laadukkaampia.
- c) nuorten kuvissa paikalla tai taustalla ei ole suurta merkitystä.
- d) nuorten kuvat ovat spontaanimpia kuin näppäilykuvat.